

1. สถานการณ์ภายในประเทศ

1.1 การผลิต

- สิ้นสุด ก.พ.62 มีฟาร์มปลานิลที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP จำนวน 2,906 ฟาร์ม และฟาร์มที่ได้มาตรฐาน SL (Safety level) จำนวน 28,117 ฟาร์ม คิดเป็น 9.2% ของจำนวนฟาร์มปลานิลทั้งหมด (335,441 ฟาร์ม) (กลุ่มพัฒนาระบบคุณภาพแหล่งผลิต, กองวิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด, กลุ่มวิจัยและวิเคราะห์สถิติการประมง)
- ก.พ.62 ผลผลิตปลานิลเบื้องต้น 19,146 ตัน ลดลง 10.0% จากเดือนก่อน และเมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันปีก่อนผลผลิตเพิ่มขึ้น 1.7% (กลุ่มวิจัยและวิเคราะห์สถิติการประมง)

ม.ค.-ก.พ.62 ผลผลิตปลานิลเบื้องต้น 40,419 ตัน ลดลง 5.91% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน สำหรับเดือน มี.ค. 62 คาดว่าปริมาณผลผลิตปลานิลลดลง 11.1% เนื่องจากภัยแล้งมาเร็วในบางพื้นที่ และอากาศค่อนข้างร้อนจัด ส่งผลให้ปลาป่วยตายได้ง่ายกว่าปกติ (กลุ่มวิจัยและวิเคราะห์สถิติการประมง)

1.2 ราคาปลานิล

- ก.พ.62 ราคาปลานิลหน้าฟาร์ม ภาคกลาง ขนาดใหญ่ 41.44 บาท/กก. ขนาดกลาง 38.82 บาท/กก. และขนาดเล็ก 27.29 บาท/กก. โดยขนาดใหญ่ปรับตัวเพิ่มขึ้น 0.9% ขณะที่ขนาดกลางและขนาดเล็กปรับตัวลดลง -2.6% และ -1.5% เมื่อเทียบกับเดือนที่ผ่านมา (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร)
- ก.พ.62 ราคาขายส่ง ขนาดใหญ่ 49.80 บาท/กก. ขนาดกลาง 40.59 บาท/กก. และขนาดเล็ก 28.66 บาท/กก. โดยขนาดใหญ่และขนาดกลางปรับตัวเพิ่มขึ้น 0.3% และ 2.0% ขณะที่ขนาดเล็กลดลง 2.9% เมื่อเทียบกับเดือนที่ผ่านมา (ตลาดไท)
- ก.พ.62 ราคาขายปลีก ณ ตลาดกรุงเทพฯ ขนาดใหญ่ 71.48 บาท/กก. และขนาดกลาง 64.18 บาท/กก. ทุกขนาดปรับตัวเพิ่มขึ้น 0.3% และ 0.2% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับเดือนที่ผ่านมา (กระทรวงพาณิชย์)

1.3 การค้าต่างประเทศ

● การส่งออกปลานิล

- ม.ค. 62 ไทยส่งออกปลานิลและผลิตภัณฑ์ 1,003.9 ตัน มูลค่า 39.1 ล้านบาท ทั้งปริมาณและมูลค่าเพิ่มขึ้น 242.0% และ 177.3% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันปีที่ผ่านมา โดยมีสัดส่วนมูลค่าการส่งออกแยกตามผลิตภัณฑ์ คือ ปลาทั้งตัวแช่แข็ง 80.4% ปลานิลสดแช่เย็น 8.5% ปลามีชีวิต 6.1% และเนื้อปลาแช่แข็ง 5.0% ตลาดหลัก คือ กลุ่มตะวันออกกลาง 49.5% สหรัฐฯ 18.6% กลุ่มอาเซียน 14.6% กลุ่มยุโรป 11.6% ไต้หวัน 5.0% และอื่นๆ 0.7% ตามลำดับ

● การนำเข้าปลานิล

- ม.ค. 62 ไทยนำเข้าปลานิลและผลิตภัณฑ์ 157.7 ตัน มูลค่า 15.5 ล้านบาท ปริมาณเพิ่มขึ้น 57.5% ขณะที่มูลค่าไม่เปลี่ยนแปลง เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันปีที่ผ่านมา โดยมีรูปแบบนำเข้าเป็นเนื้อปลานิลแช่แข็ง 80.5% และปลาทั้งตัวแช่แข็ง 19.5% ส่วนใหญ่นำเข้าจากจีน 55.3% และกลุ่มอาเซียน 44.7% ตามลำดับ

ปริมาณและมูลค่าการส่งออกและนำเข้า (ปริมาณ : ตัน, มูลค่า : ล้านบาท)

เดือน/ปี	การส่งออก		การนำเข้า	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
ม.ค. 61	293.5	14.1	100.1	15.5
ธ.ค. 61	806.7	31.8	89.2	9.2
ม.ค. 62	1,003.9	39.1	157.7	15.5
%Δ ม.ค. 61	242.0%	177.3%	57.5%	0.0%
%Δ ธ.ค. 61	24.4%	22.9%	76.8%	68.5%

ที่มา : กลุ่มวิเคราะห์การค้าสินค้าประมงระหว่างประเทศ กรมประมง

2. สถานการณ์ภายนอกประเทศ

2.1 การผลิต

- ผลผลิตปลานิลโลกในปี 2559 จำนวน 6.68 ล้านตัน เพิ่มขึ้น 4.4% จากปีก่อน เป็นผลผลิตจากการเพาะเลี้ยง 5.89 ล้านตัน (88.2%) และจากการจับ 0.79 ล้านตัน (11.8%) ซึ่งผลผลิตส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มประเทศเอเชียถึง 4.29 ล้านตัน คิดเป็นสัดส่วน 64.2% ของผลผลิตปลานิลโลก (FAO, November 2018)

2.2 การตลาดและการค้า

- ผลผลิตปลานิลโลกในช่วง 10 ปี ที่ผ่านมามีอัตราการเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ สำหรับในปี 2561 คาดว่ามีปริมาณ 6.3 ล้านตัน ขณะที่สหรัฐฯ ผู้บริโภครายใหญ่ของโลกนำเข้าลดลงในช่วง 2-3 ปี ที่ผ่านมา พิจารณาจากในปี 2555 สหรัฐฯนำเข้า 500,000 ตัน (น้ำหนักปลาสด) ต่อมาในปี 2561 นำเข้าลดลงเหลือ 300,000 ตัน (น้ำหนักปลาสด) หรือลดลงร้อยละ 40 เนื่องจากความต้องการบริโภคปลานิลลดลง ขณะที่ปริมาณผลผลิตปลานิลเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ราคาปลานิลลดลง พิจารณาจากราคาเนื้อปลานิลแช่แข็งขนาด 7-9 ออนซ์ ลดลงในช่วง 4 ปีที่ผ่านมา จาก 2.9 USD เป็น 2.1 USD หรือร้อยละ 27.6 (INFOFISH Trade News, No. 3/2019)

- USA เป็นผู้นำเข้าปลานิลรายใหญ่ของโลก ม.ค.-ธ.ค. 61 ปริมาณ 188,699.8 ตัน มูลค่า 687.1 ล้านบาท ทั้งปริมาณและมูลค่าเพิ่มขึ้น 3.3% และ 1.9% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับปีก่อน โดยมีรูปแบบการนำเข้าดังตาราง :

สัดส่วนมูลค่าการนำเข้าผลิตภัณฑ์ปลานิลของสหรัฐอเมริกา ปี 2561 (ม.ค.-ธ.ค.)

หน่วย : ร้อยละ

ลำดับที่	1. Tilapia Fillet Frozen		2. Tilapia Fillet Fresh		3. Tilapia Frozen		4. Tilapia Fresh		5. Tilapia Meat Fresh	
	ประเทศ	สัดส่วนมูลค่า	ประเทศ	สัดส่วนมูลค่า	ประเทศ	สัดส่วนมูลค่า	ประเทศ	สัดส่วนมูลค่า	ประเทศ	สัดส่วนมูลค่า
1	จีน	57.63	โคลัมเบีย	7.25	จีน	7.25	เมียนมาร์	0.36	ไต้หวัน	0.01
2	อินโดนีเซีย	5.70	ฮอนดูรัส	6.29	ไต้หวัน	2.90	โคลัมเบีย	0.17		
3	ไต้หวัน	1.32	คอสตาริกา	4.23	เวียดนาม	0.43	บังกลาเทศ	0.12		
4	เม็กซิโก	1.19	เม็กซิโก	0.97	ไทย	0.17	เม็กซิโก	0.09		
5	ฮอนดูรัส	0.55	อินโดนีเซีย	0.64	อื่นๆ	0.10	ฮอนดูรัส	0.07		
6	มาเลเซีย	0.36	อื่นๆ	1.42			อื่นๆ	0.12		
7	อื่นๆ	0.66								
รวม		67.41		20.80		10.85		0.93		0.01

ที่มา : www.st.nmfs.noaa.gov

3. ปัญหาอุปสรรค

- เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นรายย่อย ขาดแคลนเงินทุน จึงยังคงมีการเลี้ยงรูปแบบเดิมและขาดทักษะในการแปรรูปและการตลาด ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้น้อย
- การรวมกลุ่มของเกษตรกรยังไม่สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการต่อรองเรื่องราคาจำหน่ายผลผลิต เนื่องจากขาดทักษะการจัดการด้านการตลาดในเชิงธุรกิจที่ต้องบริหารการผลิตให้ได้ปริมาณและคุณภาพตามที่ตลาดต้องการ
- การผลิตยังขาดระบบบริหารจัดการที่ดีตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดี (GAP) ตั้งแต่โรงเพาะฟัก การอนุบาล ตลอดจนถึงกระบวนการเลี้ยงปลานิล

4. แนวทางแก้ไขปัญหาอุปสรรค

- จัดทำโครงการพัฒนาเกษตรกรเข้าสู่ Smart Farmer เพื่อพัฒนาศักยภาพทั้งด้านการผลิต การแปรรูป การตลาด และการเป็นผู้ประกอบการรายย่อยในอาชีพด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ
- จัดทำโครงการระบบส่งเสริมเกษตรกรแบบแปลงใหญ่ (ปลานิล) 2562 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ยกระดับมาตรฐานฟาร์มให้ได้ GAP เพิ่มขึ้น การเพิ่มมูลค่าสินค้าประมง การส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มของเกษตรกร รวมถึงมีการวางแผนการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

